

КОРКУНОВ МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ [14(26).04.1853, Санкт-Петербург — 27.11.(10.12)1904] — рос. правознавець, доктор держ. права і професор з 1894. Закін. 1874 юрид. ф-т Петербурзького ун-ту, був залишений при ньому стипендіатом для підготовки до професорського звання. 1876 склав магіст. екзамен і перейшов на службу до Олександрівського ліцею (Петербург), де викладав енциклопедію права, поліц. право, рос. держ. право і держ. право європ. держав. Водночас викладав у Військово-юрид. академії. З 1878 читав лекції в Петербурзькому ун-ті, де 1893 його було затверджено в о. екстраординарного професора. 1894 юрид. ф-т ун-ту присвоїв К. ступінь доктора держ. права за працю «Указ і закон». У лютому 1894 К. призначено ординарним професором каф. держ. права. 1897 через хворобу залишив службу. К. надавав особливого значення вивченню правових явищ. При цьому звертав увагу на необхідність використання трьох методів дослідження: істор., порівн. і критико-догматичного. Обстоював потребу ство-

рення заг. теорії права (з включенням до неї проблем д-ви). Приєднуючись до юрид. напряму в державознавстві, К. водночас тлумачив питання держ. ладу з політ. погляду. Був одним із засновників психол. теорії права в Росії. Стояв на позиціях суб'єктивного ідеалізму. Вважав, що суб'єктивні права створюються раніше за правові норми. Однак, на відміну від представників формально-догматичної юриспруденції, у поняття права включав і правовідносини. Розглядав теорію права як таку, що заснована не на юрид., а на соціол. позитивізмі. Трактуював право як цілком зумовлене потребами сусп-ва.

Був прихильником юриспруденції інтересів, заснованої Р. Ерингом, вбачав у праві розмежування інтересів, «належний порядок суспільних відносин». Д-ву К. визначав як «громадський союз, що є самостійним і визнаним примусовим владуванням над вільними людьми», де провідну роль відіграє держ. влада. Основами законслухняності вчений вважав почуття законності й підпорядкування діяльності всіх органів влади певним законам. Законність, на думку К., забезпечується відокремленням зав-ва від управління, відповідною організацією окр. установ, встановленням меж їх влади, належним добром штату тощо. К. запропонував замінити вчення про поділ влади вченням про спільне владування. Під спільним владуванням він розумів: 1) поділ окр. функцій між різними органами; 2) спільне виконання однієї і тієї ж функції кількома органами; 3) виконання різних функцій одним органом, але в неоднаковому порядку.

Певне значення для розвитку юрид. науки мали ідеї К. про відносну самостійність особистості в сусп-ві, про роль психол. факторів у функціонуванні держ.-правових інститутів. Основні праці К.: «Порівняльний нарис державного права іноземних держав. Ч. 1. Держава та її елементи» (1890), «Суспільне значення права» (1892), «Російське державне право» (т. 1—2, 1894), «Історія філософії права. Посібник до лекцій» (1896), «Лекції із загальної теорії права» (1904).

В. Тимошенко